

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О.Б. Жильцов
2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика живопису

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Спеціальність 8.02020501 «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень – другий (магістерський)

Інститут мистецтв

2016– 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково – методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136854
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 006/117

(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)
«14» _____ 2017 р.

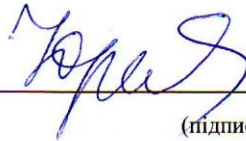
Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика живопису» для студентів спеціальності 8.02020501 «Образотворче мистецтво».

Розробник: Крюкова Ганна Олексіївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «11» січня 2017 року № 6

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю.В.Романенкова

(підпис)

© _____, 2017 рік
© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Структура навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль 1. Зображення природи в контражурі</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Зображення жіночої природи, що сидить</i>	9
IV. Навчально-методична карта студента.....	11
V. Завдання для самостійної роботи	12
Карта самостійної роботи бакалавра.....	12
VI. Система поточного та підсумкового контролю	13
VII. Методи навчання	15
VIII. Методичне забезпечення курсу	15
IX. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.....	15
X. Рекомендована література (основна, додаткова)	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія та практика живопису» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати магістр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Теорія та практика живопису», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні постаті людини.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття знань з дисципліни «Теорія та практика живопису». Ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Теорія та практика живопису» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми магістра образотворчого мистецтва формуються **загальні та фахові компетентності**.

Загальні компетентності: Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня.

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;

- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площа) для зображення задуманого.

Результати навчання: Знання, практичні навички та вміння.

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань. По завершенню семестру – екзамен.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

Теоретичну підготовку з живопису.

Практичну роботу /навчальні завдання, етюди та творчі роботи.

Навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт.

Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні теорії та практики живопису є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання теорії та практики живопису зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до живописних робіт – це академічне зображення природи. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні академічного живопису.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЖИВОПИСУ

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 3 Кількість змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90	Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво» Шифр та назва спеціальності 8.02020501 «Образотворче мистецтво» Освітній рівень: Другий (магістерський)	Нормативна Рік підготовки – 6 -й Семестр – 12-й Аудиторні заняття – 30 год., з них: лекції: 2 год. практичні заняття: 28 год. Самостійна робота: 26 год. Модульний контроль: 4 год. Семестровий контроль: 30 год. Форма контролю: екзамен

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовний модуль 1. Зображення природи в контражурі								
1.	Зображення постаті в контражурі	2	2	2				
2.	Жіноча постать в складному русі з опорою на одну ногу в контражурі	28	14		14	14		
Разом		32	16	2	14	14	2	
Змістовний модуль 2. Зображення жіночої природи, що сидить								
3.	Оголена жіноча природа, що сидить на тлі дзеркала	26	14		14	12	2	
Разом		28	14		14	12	2	
Разом за навчальним планом		90	30	2	28	26	4	30

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ЗОБРАЖЕННЯ ПОСТАТІ В КОНТРАЖУРІ

Лекція 1. Зображення постаті в контражурі (2 год.)

1. Контражур - живопис проти світла.

Світло, як важливий елемент для передачі настрою картини. Композиційні можливості прийому контражур. Завдяки натурі, що розташована навпроти джерела освітлення, почуття простору посилюється. У той же час освітлені ділянки створюють фокусні точки. Навчання роботі з темними тонами. Використання різних технік та кольорів, для зміни фактури поверхні затіненого простору і розміщення натурі на подіумі. Контраст між світлом і тінню на прикладах робіт відомих художників.

Література: основна [1,3,4,5,]

додаткова [1,2,3,4]

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Завдання 2. Жіноча постать в складному русі з опорою на одну ногу в контражурі (14 год.)

Академічний живопис. Формат – 100*80. Денне освітлення.

Постановка: жіноча модель в контражурі з опорою на одну ногу.

Мета: оволодіти знаннями академічного зображення постаті людини в контражурі.

Завдання: гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіуму, встановити пропорції, живописне та тональне вирішення, передача світло-тіні, з урахуванням того, що натура стоїть в контражурі.

1 етап роботи: композиція живописної постановки, розміщення постаті в заданому форматі

2 год.

2 етап роботи: зображення постаті враховуючи тонове співвідношення, взаємозв'язок загальних форм фігури – тулуба з плечовим поясом і таза. 2 год.

3 етап роботи: уточнення пропорцій, перше прописування роботи, враховуючи джерело світла, закласти співвідношення великих кольорових площин 4 год.

4 етап роботи: друга прописка роботи, увага на кольорові акценти та прикордонний контраст, плановість. Виконати детальне прописування обличчя, кисті рук та стоп. Звернути увагу на рефлекси, кольорові нюанси 4 год.

5 етап роботи: етап узагальнення, використання принципу «від конкретного до загального» 2 год.

Література: основна [2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

ЗОБРАЖЕННЯ ЖІНОЧОЇ НАТУРИ, ЩО СИДИТЬ

Завдання 3. Оголена жіноча натура, що сидить на тлі дзеркала (14 год.)

Академічний живопис. Формат – 100*80. Полотно, олія.

Постановка: сидяча постать жіночої натури компонується на тлі дзеркала.

Мета: навчитись передавати пластичну характеристику моделі з відображенням в дзеркалі в кольорі.

Завдання: закомпонувати натуру за канонами композиції, зробити просторовий та анатомічний аналіз натури та відображення в дзеркалі з тональним та кольоровим вирішенням.

1 етап роботи: композиція академічної постановки, гармонійне розміщення постаті в заданому форматі 2 год.

2 етап роботи: конструктивно побудувати фігуру та її відображення в дзеркалі, враховуючи пропорції та знання пластичної анатомії 2 год.

3 етап роботи: перша прописка в кольорі з вирішенням тональних та світло-тіньових співвідношень, уточнення пропорцій, закласти співвідношення великих кольорових площин 4 год.

4 етап роботи: проліплення форми голови за рахунок деталізації, уточнення портретних особливостей даної конкретної моделі. Пророблення кистей та стоп. Звернути увагу на плановість, зображення натури на передньому плані та її відображення на дальньому. Прослідкувати за явищами світлотіні – власними, падаючими тінями та рефlekсами в кольорі 4 год.

5 етап роботи: етап узагальнення, використання прийому «від конкретного до загального». Тональне та світло-тіньове, кольорове уточнення 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]

Додаткова [1,2,3]

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЖИВОПИСУ»

Разом: 90 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 28 год.,
самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 4 год. семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
Назва модуля	Зображення природи в контражурі	Зображення жіночої природи, що сидить
Кількість балів за модуль	123 бали	112 балів
Теми лекцій	Зображення постаті в контражурі (1 бал)	
Теми практичних занять	Жіноча постать в складному русі з опорою на одну ногу в контражурі (відвідування –7 балів, 70 балів за роботу)	Оголена жіноча природи, що сидить на тлі дзеркала (відвідування –7 балів, 70 балів за роботу)
Самостійна робота	Табл. 5.1. (20 балів)	Табл. 5.1. (10 балів)
Види поточного контролю	МКР № 1 (25 балів)	МКР № 2 (25 балів)
Форма підсумкового контролю	Екзамен 40 балів	
Підсумковий рейтинговий бал	235 балів (коефіцієнт успішності: $235 \div 60 = 3,92$)	

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ЗОБРАЖЕННЯ НАТУРИ В КОНТРАЖУРІ

1. Автопортрет в контражурі. Полотно, олія, формат 50 на 60 см.
(оцінюється як творча) 20 б.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

ЗОБРАЖЕННЯ ЖІНОЧОЇ НАТУРИ, ЩО СИДИТЬ

2. Етюд сидячої натури в одязі з відображенням в дзеркалі в холодній та теплій гамі. (2 етюди) 10 б.

Карта самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи подано у вигляді таблиці 5.1.

Таблиця 5.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Зображення натури в контражурі		
Автопортрет в контражурі. Полотно, олія, формат 50 x 60 см.	модульний контроль	20
Змістовий модуль II. Зображення жіночої натури, що сидить		
Етюд сидячої натури в одязі з відображенням в дзеркалі в холодній та теплій гамі (2 етюди)	модульний контроль	10
<i>Разом: 26 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорія та практика живопису» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 6.1. – 6.3.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	14	14
3	Робота на практичному занятті	10	14	140
4	Самостійна робота		3	30
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				235

Таблиця 6.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						
T1	T2	МКР	T3	МКР					
1	97	25	87	25	235	3, 92	60	40	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Модульний контроль знань магістра здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

X. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно, на кожного розраховується по 2 кв. м.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Барчаи Е. Анатомия для художников. Пособие / Е. Барчаи – 2001. – 344 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1063/>)
2. Грегори Н. Живопись маслом / Ноэль Грегори; пер. с англ. С. Кормашовой. – М.: Изд. дом «Кристина – новый век», 2005. – 51 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1139/>)
3. Панксенов Г.И. Живопись. Форма, цвет, изображение: учебное пособие для студентов худ. учебных заведений / Г.И.Панксенов, – 2-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 144 с. – [40] с. цв. ил.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
4. Прокофьев Н.И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов: учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. «Изобразительное искусство» / Н.И. Прокофьев. – М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2010. – 158 с.: ил., табл. - (Учебное пособие для вузов). (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
5. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. / Уклад. Е.В.Белкіна, О. І. Конопко. – К.: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).

Додаткова:

1. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К.: ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134с.
2. Лумис Э.Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис; [пер. с англ. А. Куняева]. – М.: Эксмо, 2012. – 208 с.: ил.
3. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования фигуры человека. / Л. Гордон. – М.: Эксмо-Пресс, 2000 – 144 с.

4. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: Учебное пособие.- 4-е изд. «Стереотип» / Ю. М. Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27 с.
5. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил.